

SVENSKA BARBETKLUBBEN REDOVISAR HÄR SIN UPPFÖLJNING AV

RASSPECIFIKA AVELSSTRATEGIER 2023

Arbetet i Svenska Barbetklubbens avelsråd ska följa de riktlinjer som formulerats i dokumentet Rasspecifik Avelsstrategi (RAS) för barbet, vilket reviderades och fastställdes 2016. Det är detta dokument som utgör grunden för avelsrådets arbete.

Det åligger även avelsrådet att årligen följa upp RAS i syfte att fortlöpande studera och redogöra för rasens utveckling.

- Hur har utvecklingen överensstämmt med de mål som finns i RAS? Närmar man sig målen, har man uppnått dem eller har utvecklingen gått åt annat håll?
- Hur har efterlevnaden under verksamhetsåret varit när det gäller handlingsplaner/strategier för att nå målen? I vilken utsträckning har handlingsplaner/strategier genomförts?
- Har situationen förändrats i rasen sedan RAS skrevs? I så fall på vilket sätt?

POPULATION OCH AVELSSTRUKTUR I SVERIGE

Population i Sverige

Det finns i Sverige 23 registrerade uppfödare med minst 1 kull, varav drygt 10 stycken är mer eller mindre aktiva. I den svenska klubben finns även 3 norska medlemmar med kennelnamn samt en i Danmark.

Under 2023 föddes 2 kullar om 15 valpar i Sverige. 3 valpar importerades och 2 valpar exporterades.

Det totala antalet registrerade barbeter i Sverige uppgick vid 2023 års utgång till ca 580 stycken varav vi vet att 102 stycken har avlidit.

Inavelsgrad

För att inte inavelsökningen i rasen ska bli så hög, med en minskad genetisk variation som följd och ökad risk för dubblade sjukdomsgener, är målet att inavelsgraden över 5 generationer (beräknad i Pawpeds) inte ska överstiga 3 %, och på sikt helst ligga under 2,5 %. Under 2023 låg kullarnas inavelsgrader på 1,95 % och 8,59 %. Årets genomsnittliga inavelsökning var således 5,27 %, vilket kraftigt överstiger 3,0 %.

Debutålder

Barbet mognar sent, och för att hinna utveckla en vuxen individs fysiska och mentala mognad kan man behöva vänta till individen är ca 3 år. Även ur bevarandegenetisk synvinkel är det önskvärt att avvakta avelsdebut till dess att individen hunnit bli minst 3 år, eftersom det i små populationer är viktigt att debuten tidigast sker vid den ålder då hunden med stor sannolikhet hunnit utveckla för rasen kända hälsostörningar. Om vi undviker unga avelsdjur är en mer omfattande utvärdering av avelsdjurens hälsa och mentalitet möjlig.

Klubbens lägsta rekommendation är än så länge att avelsdjuren åtminstone bör ha hunnit bli 2 år innan de går i avel.

	Valpar svenskfödda	Valpar export	Valpar import	Kullar antal	Kullstorlek genomsnitt	Inavelsgrad snitt per år
2023	15	2	3	2	7,5	5,27 %

Antalet kullar som fötts i Sverige under 2023, antalet importer och exporter samt kullstorlek och inavelsgrad. Antalet kullar, kullstorlek samt inavelsgrad anges som ett genomsnittsvärde per år.

Av de 4 hundar som har gått i avel under 2023 så är det 2 stycken som har gjort avelsdebut i svensk avel, och av dem hade 1 stycken hunnit bli 3 år eller äldre.

	Tikar	Hanhundar
< 2 år	-	-
2 år	1 st	-
3 år	-	-
4 år	-	1 st
> 5 år	-	-

Antal avelsdjur och kullar

Ett av klubbens viktigaste mål är att arbeta för att den effektiva populationen i rasen blir så stor som möjlig. Det innebär att så många som möjligt av de hanar och tikar som finns i rasen, som är hälsomässigt och mentalt lämpliga, bör användas i den fortsatta aveln. Antalet avkommor per individ bör dessutom vara jämt, varför överanvändning av enskilda individer bör undvikas.

Idag finns en rekommendation om att en enskild barbet inte ska ha fler än 3 kullar (eller totalt 20 avkommor efter 2 kullar), men vi bör vara väl medvetna om att det är många avkommor om vi sätter antalet i jämförelse med hur många barbeta som föds för närvarande samtidigt som antalet importörer är lågt. En tumregel som finns angående lämpligt maxantal avkommor per avelsdjur anger 25 % av antalet nyregistreringar per år, eller 5 % av registreringarna under en period av 5 år. De senaste 5 åren har det registrerats totalt 217 barbeta, vilket skulle ge nyckeltalet 11 avkommor per avelsdjur.

	Tikar	Hanhundar
1 kull:	24 st (49 %)	63 st (88 %)
2 kullar:	18 st (37 %)	9 st (12 %)
3 kullar:	7 st (14 %)	-

Under 2023 var det två hundar (1 tik och 1 hane) som gjorde svensk avelsdebut. En tik och en hane fick sin andra kull.

Till och med 2023 har 81 kullar registrerats i Sverige. Totalt har 50 tikar använts i aveln, medan motsvarande siffra för hanar är 73 st. Det är mycket positivt att inte enskilda avelshanar överanvänds, men hänsyn behöver även tas till hur många kullar de utländska hanarna givit utomlands.

Tikar i svensk avel

Det är av stor betydelse att tikar med låg grad av släktskap till den inhemska populationen används i avel. Det vore därför värdefullt med ett släktskapsindex, för att kunna beräkna varje individs genomsnittliga släktskap

med resten av rasen. Detta skulle göra det möjligt att hitta genetiskt värdefulla hundar som är relativt lite släkt med övriga individer i rasen. Tyvärr har inte klubben tillgång till ett sådant avelsverktyg idag. Vi kan dock utgå från att nära släktskap ökar i populationen då många uppfödare väljer att spara avelstikar från den egna uppfödningen, i stället för att importera djur med mindre släktskap till vår inhemska population i Sverige. Av tikarna som fått valpar under 2023 är en (av 2) svenskfödd.

Hanhundar i svensk avel

Det har tidigare varit mycket svårt att hitta lämplig inhemska hane till en svenskfödd tik pga nära släktskap. En tik som fått valpar under 2023 är svenskfödd. En tik och 2 hanar var utlandsfödda.

Barnbarnskurvor

Den svenska populationen bygger på några få stamdjur, och nu börjar senare generationer efter dessa individer i sin tur få allt fler barnbarn. Vi bör vara uppmärksamma på hur kurvorna ser ut, och kommer att se ut framöver – och ta avelsbeslut därefter. En generell riktlinje är att ett avelsdjur inte bör ha fler barnbarn än det dubbla rekommenderade maxantalet avkommor. För barbet skulle det innebära att en hund inte bör ha fler än c:a 40 barnbarn om vi ser till dagens rekommendation, vilket är mycket högt räknat. Om vi i stället räknar på tumregeln, om procent av antalet registrerade hundar, så borde inte ett avelsdjur ha fler barnbarn än 20 stycken (2 x 10=20).

De som idag toppar barnbarnskurvan har fler barnbarn än rekommenderat:

Avelsstruktur – svenskfödda barnbarn

Nelum-Himlas Amade	49
Batterikullen's Camelot	47
Ludde Lumps Desiree Delight	47
Ulyssia Di Barbochos Reiau De Prouvenco	45
Kajs Vita Björnens Vitani	44
Unique Elle de la Perte aux Loups	42
Monsieur Barbet du pre Leveque	39
Ludde Lumps Gorm	35
Juicy Lucy vom Zulimo	33
Batterikullens It's Great	32
Clayhill Iris	31
Majtippans Taste of Daim	31
Batterikullen's Come Fly With Me	29
Ludde Lumps Elvira	27
Turnix de la des Rouleaux	24
Poppenpäler's Campari	23
Fazi Konstelacja Malejniedziedzicy	23
Argo Z Görki Podduchownej	23

HÄLSA

För att få kännedom om rasspecifika problem krävs att hundägare och uppfödare rapporterar in sjukdomar till avelsrådet, för bl a statistikens skull.

Reproduktion

Under året parades 2 tikar, varav en fick kejsarsnitt.

Ögon

Under 2023 blev totalt 9 barbeta ögonlysta, varav en hund fick anmärkning för lindrig ktarakt.

Avelsrekommendationen är att avelsdjur ska ha ögonlysts inom 12 månader före parningen. Av 4 avelsdjur finns information om att 3 hundar var ögonlysta utan anmärkning.

Armbågar

Armbågsledsartros (ED) har inte varit något stort bekymmer i rasen i jämförelser med höftledsdysplasi (HD). Av de 35 hundar som armbågsledsröntgats under 2023 hade en hund ED grad 1 och en hund HD grad 3 (FCP).

Samtliga avelsdjur under 2023 har röntgats utan anmärkning.

Höftleder

Statistik för höftledsröntgade barbeta till och med år 2015 gav vid handen att 36 % uppvisade någon grad av dysplasi. Statistik för följande år visar ökad dysplasi:

- röntgade hundar under 2016 (22 st): 45 % dysplasi
- röntgade hundar under 2017 (28 st): 36 % dysplasi
- röntgade hundar under 2018 (26 st): 50 % dysplasi
- röntgade hundar under 2019 (29 st): 48 % dysplasi
- röntgade hundar under 2020 (34 st): 68 % dysplasi
- röntgade hundar under 2021 (32 st): 53 % dysplasi
- röntgade hundar under 2022 (25 st): 60 % dysplasi
- röntgade hundar under 2023 (35 st): 46 % dysplasi

Utvecklingen tyder inte på en förbättring av HD-statusen i rasen, snarare tvärtom. Statistik för 2023:

HD A	HD B	HD C	HD D	HD E
12 st (34%)	7 st (20%)	12 st (34%)	4 st (12%)	-

Rasklubbens målsättning har alltid varit att försöka förbättra denna statistik varför rekommendationen genom åren har varit att använda hundar med status A och B i avel. Vidare vill klubben inspirera till att man även studerar HD-status hos syskon och föräldrar till tänkta avelsdjur innan parning. (Hundar, hos vilka mer än 60 % av föräldrar och kullsyskon är bedömda med dysplasi (HD-grad C-E) är mindre lämpliga i avel)

Av de djur som gick i avel under 2023 hade 2 tikar B-höfter röntgade i Sverige, och två utländska hanar hade A-höfter.

Från och med 2018 fick barbet tillgång till HD-index vilket är ett avelsverktyg som tar större hänsyn till nära släktingars status vid beräkning av skattade avelsvärden. Med hjälp av index blir det lättare att skatta värden för såväl enskilda individer som för olika parningskombinationer. Index kommer att, med lämplig policy för rasen, införas i RAS vid den förestående revideringen.

Övriga defekter, sjukdomar och dödsfall

Under året inrapporterade sjukdomar/defekter:

- Tik, 1 år, kvalsterallergi
- Tik, 2 år, mag- tarmproblem
- Tik 1 år, tandreglering, trång käke
- Hane, 1 år, kryptochid
- Tik, 3 år, endometriosis, kastrerad
- Hane, 12 år, cancer

Under året inrapporterade avlidna hundar:

- Hane, 3 år, immunsjukdom IMHA
- Hane, 5 år, akut njursvikt
- Tik, 9 år, cancer på njure
- Tik, 10 år, akut avliden
- Hane, 11 år, akut njursvikt
- Hane, 11 år, okänd orsak
- Tik, 12 år, tumör på mjälten
- Tik, 12 år, tumör på levern
- Hane, 12 år, inflammation i hjärnan
- Hane, 12 år, okänd orsak
- Tik, 13 år, akut inre blödning
- Hane, 13 år, pga artros och ålder
- Tik, 14 år, avliden

Det är önskvärt, och viktigt, att hundägare rapporterar till klubben i det fall hundar drabbas av någon sjukdom som kan vara ärftlig. På så sätt kan vi få mer kunskap om eventuella rasspecifika sjukdomar, och kan följa utvecklingen samt undersöka utbredningen i rasen i stort – för att kunna skapa oss en bild av problemet. Vid avelsfrågor är det viktigt att känna till existerande sjukdomar, för att kunna prioritera rätt och ta bra avelsbeslut.

FUNKTION

Barbet är ursprungligen en arbetande hund, och FCI ställer krav på fältprov/användningstest för internationellt championat för barbet. I flera länder finns det olika jakt- och anlagsprov, men i Sverige finns idag inget specifikt funktionsprov för barbet. Av denna anledning har vi inget avelsverktyg för att utvärdera funktionsduglighet på våra avelsdjur.

Idag är det endast ett fåtal hundar som används i jakt, och vi riskerar att vissa för hunden karaktäristiska särdrag försvagas eller förloras om de inte används i praktiken, speciellt om dess arbeteegenskaper inte heller prioriteras vid avelsurval. Dess särdrag såsom arbetsvillig, social, orädd, tålmodig, hängiven, snabb och lättlärd kan dock provas inom olika bruksprov och andra officiella hundsporter.

Under 2023 deltog 13 svenska barbeter i officiella prov eller anlagsprov inom lydnad, rallylydnad, nose-work och agility.

Av de hundar som parades under 2023 hade ingen godkänt resultat från någon officiell tävling eller prov.

MENTALITET

Fokus läggs alltmer på hundars mentalitet, och SKK uppmanar rasklubbarna att prioritera arbetet med frågor kring mentaliteten. Ett instrument, för att mäta ärftliga mentala egenskaper, som har stark koppling till vardagsbeteenden, är beskrivningen som görs i BPH.

Under 2023 blev 22 hundar BPH-beskrivna. Totalt har nu 98 st genomgått BPH och 17 har beskrivits genom MH.

Av de hundar som fick kull under 2023 hade en tik genomfört BPH.

EXTERIÖR

Under 2023 deltog 24 barbeter på någon officiell utställning, och en hund deltog på en av SKKs exteriörbedömningar.

Av de hundar som har gått i avel under 2023 hade tre stycken deltagit på officiell utställning.

VALPFÖRMEDLING

Under 2023 föddes två kullar, varav en uppfödare valde att annonsera sin kull på klubbens hemsida.

SAMMANFATTNING

- Den genomsnittliga inavelsökningen under året var 5,27 %, vilket ligger betydligt högre än den önskade gränsen om 3 % inavelsökning.
- Under året genomfördes 2 parningar som resulterade i valpar.
- Under 2023 var det 2 hundar som gjorde debut i svensk avel; en tik var 2 år och en hane 4 år.
- En avel som i stor utsträckning baseras på den inhemska populationen kommer med stor sannolikhet att medföra problem med att hitta lämpliga avelsdjur i framtiden, då de flesta kommer att vara nära släkt med varandra. Av årets fyra avelsdjur är en tik svenskfödd, medan den andra är importerad. Båda hanarna är utlandsfödda.
- Statistiken för HD-röntgen under 2023 visar att 46 % av röntgade barbeter uppvisat någon grad av dysplasi, vilket är oroande.
- Under året blev totalt 22 barbeter BPH-beskrivna. Av de fyra hundar som deltagit i avel under 2023 har en tik genomfört BPH.
- 24 barbeter ställdes ut på officiell utställning under 2023. Av årets avelsdjur har 3 av 4 stycken utställningsmeriter.
- Under 2023 deltog 18 barbeter på något officiellt prov eller tävling med godkänt resultat. Ingen av årets avelsdjur har deltagit på något officiellt prov med godkänt resultat.

KÄLLOR

Vid uppföljningen och utvärderingen av RAS har följande källor använts:

- SKK Hunddata och Avelsdata
- Inrapportering till avelsrådet